

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-4-76 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 19-08/100-40
Karar Tarihi : 21.02.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN, Mehmet AYAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: Fatma ATAÇ, Burcu OLGUN, Elif Sıdıka SARI

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN :- Allianz Sigorta A.Ş.
Allianz Tower, Küçükbakkalköy Mah. Kayışdağı Cad. No:1
34750 Ataşehir, İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU:** Sağlık sigortası poliçelerinde Bereket Sigorta A.Ş.'nin sigortalılarına sunulacak hizmetlerine ilişkin operasyonel ve finansal süreçlerin Allianz Sigorta A.Ş. tarafından yürütülmesi ve Allianz Sigorta A.Ş.'nin reasürör sıfatı ile anılan poliçeler açısından riski üstlenmesi şeklinde gerçekleştirilecek işbirliğine dair sözleşmeye muafiyet verilmesi talebi.

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 31.12.2018 tarih, 9176 sayı ile intikal eden ve eksiklikleri 15.02.2019 tarih, 1079 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 15.02.2019 tarihli, 2018-4-76/MM sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Bereket Sigorta A.Ş.'nin (BEREKET) sağlık sigortacılığı ürünlerinin sunumunda Allianz Sigorta A.Ş.'nin (ALLIANZ) operasyonel ve finansal altyapısını kullanmasına ilişkin olarak taraflar arasında akdedilen sözleşmeye muafiyet verilmesi talebine ilişkin olarak yapılan inceleme ve değerlendirmeler çerçevesinde özetle:

- Allianz Sigorta A.Ş. ile Bereket Sigorta A.Ş. arasında akdedilecek Çerçeve Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı nitelikte olduğu ve bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
- Söz konusu Çerçeve Sözleşme ve Sağlık Sigortası Reasürans Anlaşması'nın (Reasürans Sözleşmesi) 2008/3 sayılı Sigorta Sektörüne İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2008/3 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlanmadığına,
- Ancak yapılan değerlendirmeler çerçevesinde Çerçeve Sözleşme ve Reasürans Sözleşmesi 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer verilen şartları karşıladığı ve bu nedenle anılan anlaşmaya bireysel muafiyet tanınabileceği

sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(4) Rekabet Kurumu kayıtlarına 31.12.2018 tarih ve 9176 sayı ile intikal eden bildirimde ALLIANZ ile BEREKET arasındaki sözleşmeye dayanarak sağlık sigortası poliçelerinde BEREKET'in sigortalılarına sunulacak hizmetlerine ilişkin operasyonel ve finansal süreçlerin ALLIANZ tarafından yürütülmesini sağlama amacını taşıyan

Çerçeve Sözleşmeye ve ALLIANZ'ın reasürör sıfatı ile anılan poliçeler açısından riski üstlenmesini sağlayacak Reasürans Sözleşmesine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) uyarınca bireysel muafiyet tanınması talep edilmiştir. Söz konusu bildirim incelenmesi neticesinde bildirimde bulunan ALLIANZ'dan çeşitli bilgi ve belgeler talep edilmiş, ALLIANZ'ın cevabi yazısı 08.02.2019 tarih ve 854 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Başvuru konusu Çerçeve Sözleşme'nin eki Reasürans Sözleşmesi yapılan değişiklik 15.02.2019 tarih ve 1079 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

G.1. İlgili Teşebbüsler

G.1.1. Allianz Sigorta A.Ş.

- (5) Allianz Türkiye çatısı altında bulunan ve elementer sigortalar alanında hizmet veren ALLIANZ'ın ürün gamında araç sigortaları, özel sağlık sigortaları, ev sigortaları, iş yeri sigortaları, seyahat sağlık sigortaları, kurumsal sigortalar, sorumluluk sigortaları, nakliyat ve havacılık sigortaları ve tarım sigortaları bulunmakta, ayrıca hayat sigortaları ve emeklilik branşlarında faaliyet gösteren Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş. ile Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş., müşterilerine bireysel emeklilik planları, otomatik katılım, bireysel hayat sigortaları ve kurumsal hayat sigortaları sunmaktadır.
- (6) Allianz Grubunun ana şirketi olan ALLIANZ'ın merkezi Almanya'nın Münih şehrinde bulunmaktadır. Allianz SE, ALLIANZ ve Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.'nin doğrudan ortağıdır. Allianz SE'nin, Beykoz Gayrimenkul Yatırım İnşaat Turizm ve Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş. şirketlerinde ise doğrudan ortaklığı bulunmamakla birlikte, ALLIANZ söz konusu şirketlerin ortağıdır. Bu nedenle Allianz SE'nin söz konusu şirketlerde dolaylı yoldan ortaklığı olduğu söylenebilecektir. Ayrıca Allianz Global Assistance S.A.S. ve Mondial Assistance S.A.S. şirketlerinin AGA Sigorta Aracılık Hiz. Ltd. Şti.'de payları bulunmaktadır. İlave olarak AWP Servis Hiz. A.Ş.'de Allianz Worldwide Partners S.A.S.'nin, AWP P&C SA'nın ve Laurence Maurice'in hisseleri bulunmaktadır. Özetle, Allianz Grubunun faaliyet konusunun sigorta, bankacılık, varlık yönetimi ve diğer finansal, danışmanlık ve benzer hizmetler olduğu, bunun yanı sıra, sigorta şirketleri, bankalar, endüstriyel şirketler, yatırım şirketleri gibi ekonomik birimlerde pay sahibi olduğu beyan edilmiştir.

G.1.2. Bereket Sigorta A.Ş.

- (7) BEREKET'in kuruluş amacı, faaliyet ruhsatı bulunan sigorta branşlarında sigorta, reasürans¹, koasürans² ve retrosesyon³ işlemleri yapmaktır. BEREKET'in faaliyet alanları arasından hayat dışı branşlarda kaza, hastalık/sağlık, kara araçları, hava araçları, su araçları, nakliyat, yangın ve doğal afetler, genel zararlar, kara ve hava araçları sorumluluk, genel sorumluluk, kefalet, finansal kayıplar ve hukuksal koruma sigortaları bulunmaktadır.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. Özel Sağlık Sigortası Hizmetleri Pazarı Hakkında Genel Açıklamalar

- (8) Türkiye Sigorta Birliğinin (TSB) tanımına göre; sağlık sigortası kişilerin, tıbbi yardım,

¹ Reasürans; sigorta edilmiş riskin, belli bir kısmının veya tamamının yeniden sigorta edilmesidir. Sigorta şirketleri, teminat verdikleri rizikolarda büyük hasarların aynı zamana denk gelmesi ihtimaline karşı, hasar ödemelerinde zorlanmamak için reasürans (mükerrer sigorta) yaptırır.

² Koasürans, sigorta edilen riskin aynı tehlikelere karşı, aynı sigorta dönemi içerisinde birden fazla sigorta şirketi tarafından teminat altına alınmasıdır.

³ Retrosesyon; reasürörlerin, reasürans teminatlarının (üstlendikleri risklerin) tamamını kendi bünyelerinde tutmayıp devir ettikleri işlemidir.

tedavi ve ilaç harcamalarına karşı teminat veren sigorta türüdür. Sigorta şirketlerinin tıbbi danışmanlarının onayı olmak kaydıyla, sigortalının, ameliyat, uzun veya kısa süreli tedaviler, ameliyat veya tedaviye bağlı ilaç giderleri gibi tüm harcamaları, azami limitlerle tam veya muafiyet olarak karşılanmaktadır. Sigorta şirketlerinin uygulamalarında farklılıklar olmakla birlikte, periyodik olarak yapılan sağlık kontrolleri, herhangi bir tıbbi nedeni olmayan harcamalar vb.'leri, genel olarak teminat harici tutulmaktadır.

- (9) Bildirime konu işbirliği kapsamında pazarlanacak ürünler sağlık sigortacılığı ürünlerinden oluşmaktadır. Pazarda çok sayıda sigorta şirketi tarafından çeşitli araçlar (banka, acente, broker vb.) yoluyla sigorta ürünlerinin satışı gerçekleştirilmektedir. Bildirime konu işlem özel sağlık sigortası hizmetlerini konu edinmektedir. TSB'nin 2017 yılına ilişkin sektör raporunda verilen bilgilere göre, 2016 yılında prim üretimi 4.226.366.352 TL olan hastalık/sağlık branşında 2017 yılı boyunca 5.024.664.774 TL prim üretilmiş olup, üretim 2016 yılına göre cari fiyatlarla %18,89 oranında artmıştır. Tamamlayıcı sağlık prim üretiminde ise 2017 yılında bir önceki yıla göre %139,35'lik büyük bir artış görülmüştür.⁴
- (10) Yapılan bildirimde sigortalıların sağlık sigorta ürünlerini satın alırken istedikleri teminatları ekletebilmekte, istediklerini ise hariç bırakabilmekte olduklarına dikkat çekilmiş ve her şirket tarafından farklı alternatiflerle ve hatta seçeneği olarak sunulan ürünlerden bahisle sigortalıların çok sayıda satın alma alternatifinin bulunduğu vurgulanmıştır. Sigortalıların satın alma davranışını belirleyen ana unsurların marka güvenilirliği, kullanım alışkanlıkları ve fiyat olduğu görülmektedir.
- (11) Sigorta şirketlerinin hastaneler, eczaneler, klinikler ve doktorlardan oluşan "anlaşmalı kurum" ağları birbirine çok benzer olsa da bu kurumlarla çalışma yoğunluğu şirketten şirkete değişiklik göstermektedir. Birçok sigorta şirketi belirli bir hastane veya hastane grubu ile daha yoğun çalışmayı tercih edebilmekte, yoğun çalışılan hastaneleri ise daha ziyade sigortalıların kullanım alışkanlıkları belirlemektedir. Sigortalıların da satın alma davranışında bu noktayı göz önünde bulundurduğu, düzenli gittiği doktorun çalıştığı hastaneyi kapsayan poliçeyi veya evinin yakınındaki eczane ile anlaşması olan şirketi tercih ettiği görülmektedir.
- (12) Sigortalının kullanım alışkanlığının dışında satın alma davranışını belirleyen en önemli husus fiyat olmaktadır. Fiyat kavramı sunulan ürünün içeriğine, verilen teminatın kapsamına ve kullanılacak tedavi merkezinin sağladığı hizmet kalitesine göre farklılık göstermektedir. Bununla birlikte sağlık sigorta pazarında satılan ürünler arasında sigortalılar için dolaşım serbestisi mevcuttur. Sigortalı yıldan yıla poliçesini farklı şirketlerden yaptırabilmekte, farklı teminatlar satın alabilmekte, teminat kapsamını ve kullanım limitlerini değiştirebilmektedir. Bu değişiklikler çoğu zaman sigortalıya (aynı teminat kapsamında ürün aldığı takdirde) ek maliyet yaratmamaktadır.
- (13) Sigortacılık sektöründe pazara giriş koşullarına bakıldığında, bir sigorta şirketi faaliyette bulunabilmek için öncelikle T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan alınacak ruhsata ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca sigorta sektöründe savunma sanayi, ilaç sektörü gibi patent ile ürünün korunması ve dolayısıyla da benzer ürünlerin rakipler tarafından sunulabilmesine engel bir durum geçerli değildir. Tüm sigorta şirketlerince birbirine benzeyen teminat yapılarında sigorta ürünleri sunulabilmektedir.
- (14) Diğer taraftan ölçek ekonomisi sektör oyuncularını için ciddi bir kriter olarak karşımıza

⁴<https://www.tsb.org.tr/Document/Yayinlar/2017%20Y%C4%B1%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%20T%C3%BCrk%C3%A7e.pdf> (Erişim Tarihi: 11.02.2019)

çıkılmaktadır. Diğer dallardan farklı olarak sağlık sigortasının tazminat frekansı yüksektir. Hayat dışı dallarda yıllık hasar frekansının sıfır olduğu durumlar dahi görülürken, sağlık sigortası frekansı yılda ortalama 4 veya 5 civarındadır. Bu nedendir ki, özel sağlık sigortacıları maliyet yönetiminde ölçek ekonomisini de kullanarak, ancak sigortalı sayıları artıkça özel sağlık kurumlarından rekabetçi fiyatlar alabilmektedir. Hayat dışı sigortalarına benzer tarafı ise; sağlık sigortacılığı dalında da anlaşmalı kurum ağının genişliği, anlaşmalı hastane, anlaşmalı eczane ve doktor sayısının fazla olması sigortalılar için karar vermede önemli bir gösterge olabilmektedir.

- (15) Aynı zamanda özel sağlık sigortacılığı, yüksek tazminat frekansının da gerektirdiği şekilde kendine has bilgi teknolojileri altyapısına sahip olmayı ve konusunda uzman operasyon ekiplerini bünyesinde barındırmayı gerektirmektedir. Niş olan bu alanda, özellikle medikal kökenli pek çok kişi istihdam edilmekte, son teknoloji ve özel sağlık kurumlarıyla entegre çalışan bilgi sistemleri vasıtasıyla hızlı ve kaliteli hizmet sunmak önemli olmaktadır.
- (16) Son olarak, faaliyette bulunan veya bulunmak isteyen bir sigorta şirketinin coğrafi olarak bir pazara girmesinin önünde yasal veya başka türde bir engel bulunmadığı bildirilmektedir.

G.2.2. İlgili Ürün Pazarı

- (17) Kurulun daha önceki kararları incelendiğinde, "sigorta hizmetleri pazarı"⁵ olarak genel bir pazar tanımı benimsenebildiği gibi, "hayat sigortası" ve "hayat dışı sigortacılık hizmetleri" paralelinde bir ayrıma da gidilebildiği⁶ görülmektedir. Bununla birlikte, Kurulun sigorta pazarını yalnızca kapsadığı riskler açısından değerlendirdiği ve her bir branşı ayrı ayrı ilgili ürün pazarı kabul ettiği kararları da bulunmaktadır. Bu kapsamda; genel olarak sigorta hizmetleri;

- Hayat Sigortası: Güvence Ürünleri, Tasarruf Ürünleri, Bireysel Emeklilik
- Hayat Dışı Sigorta: kaza, hastalık/sağlık, kara araçları, hava araçları, su araçları, nakliyat ve ulaşım, yangın ve doğal afetler, genel zarar, trafik sigortası, hukuksal koruma, kara araçları sorumluluk, hava araçları sorumluluk, genel sorumluluk, raylı araçlar, su araçları sorumluluk, kredi, emniyet suistimal, finansal zarar, destek

başlıkları altında sınıflandırılmaktadır.⁷

- (18) Yukarıda yer verilen sınıflandırmalardan da anlaşıldığı üzere, sigorta hizmetlerinin, hayat sigortası ve hayat dışı sigorta başlıkları altında çok sayıda alt branşa ayrılabilmesi mümkündür. Bildirime konu işlem sağlık sigortası poliçeleri kapsamında BERKET'in sigortalılarına sunulacak hizmetlerine ilişkin operasyonel ve finansal süreçlerin ALLIANZ tarafından yönetilmesine ilişkindir. Bu bakımından bildirime konu sözleşme esas itibarıyla sağlık sigortası pazarına ilişkindir. Tüm bu açıklamalar ve Kurulun 28.11.2017 tarih ve 17-39/629-275 sayılı kararı ışığında işbu dosya kapsamında ilgili ürün pazarı, "sağlık sigortası pazarı" olarak belirlenmiştir.

⁵ Bkz. Rekabet Kurulunun 05.08.2010 tarih ve 10-52/965-339 sayılı Sampo Japan Insurance Inc. kararı.

⁶ 25.08.2011 tarih ve 11-46/1115-386 sayılı Kurul kararında ilgili ürün pazarları "hayat sigortası hizmetleri" ve "emeklilik fonları hizmetleri", ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir. Benzer şekilde 30.09.2010 tarih ve 10-62/1279-48 sayılı kararda ilgili ürün pazarı "hayat sigortası hizmetleri pazarı"; ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak tanımlanmıştır. Ayrıca bkz. Rekabet Kurulunun 14.09.2011 tarih ve 11-47/1165-411 sayılı Axa Sigorta kararı.

⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı analiz 26.06.2013 tarih ve 13-40/520-229 sayılı Kurul Kararında yapılmıştır.

G.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (19) Sağlık sigortası hizmeti faaliyetlerinin yapı ve nitelik itibarı ile herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın tüm ülkede uygulama alanı bulacağı dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

G.3. İlgili Geçmiş Kurul Kararları

- (20) Dosya konusu işbirliği yukarıda da açıklandığı üzere BEREKET'in sağlık sigortacılığı ürünlerinin sunumunda ALLIANZ'ın operasyonel ve finansal altyapısını kullanmasına ilişkindir. İşbu dosya konusuna benzer konularda yakın geçmişte Kurul tarafından alınmış kararlar aşağıda özetlenmektedir.
- (21) İlk olarak 2016 yılında Kurulun *Aksigorta-Acıbadem*⁸ kararında benzer bir işbirliğine ilişkin menfi tespit/muafiyet başvurusu incelenmiştir. Söz konusu başvuru Aksigorta A.Ş. (AKSİGORTA) ile Acıbadem Sağlık ve Hayat Sigorta A.Ş. (ACIBADEM) arasında AKSİGORTA'nın sağlık ürünleri ile ilgili olarak ACIBADEM'in operasyonel konularda hizmet vermesi ve AKSİGORTA markasıyla satışa sunulacak yeni bir ürünün ortaklaşa geliştirilerek tüketiciye ulaştırılmasında işbirliği sağlamak amacıyla imzalanan Çerçeve Sözleşme ve eki olan Reasürans Sözleşmesine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebine ilişkindir. İncelemeler neticesinde taraflar arasında imzalanan Çerçeve Sözleşme ve eki niteliğindeki Reasürans Sözleşmesinin 2008/3 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığı gerekçesiyle grup muafiyetinden yararlanamayacağına karar verilmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan bireysel muafiyet analizinde özetle;
- Çerçeve Sözleşme ve eki niteliğindeki Reasürans Sözleşmesi ile AKSİGORTA ürününe odaklanılarak, bu ürünle ilgili teknolojik ve kurumsal yatırım yapılmasının sağlanacağı; bunun da nihai olarak tüketicilere sağlanan hizmetlerin iyileştirilmesine imkan vereceği, ayrıca sözleşme süresinin; öngörülen amaçların ortaya çıkmasına, tarafların faaliyetlerini ve yatırımlarını bu doğrultuda yoğunlaştırmalarına ve orta vadede kaynaklarını etkin kullanmalarına olanak sağlayacağı değerlendirildiğinden 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki koşulun sağlandığı,
 - Taraflar arasında kurulacak olan uzun dönemli işbirliğinin sonucu olarak ortaya çıkacak uzmanlaşmayla tüketici ihtiyaçlarının daha etkin bir şekilde karşılanabileceği, tüketicilere yaratıcı ve yeni çözümler içeren hizmetler sunulacağı, sektörün büyümesine ve rekabetçi fiyatların ortaya çıkmasına katkıda bulunulacağı değerlendirildiğinden, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki koşulun sağlandığı,
 - Hastanelerin sigorta şirketlerinin güçlerini dengeleyici hatta kısıtlayıcı bir güce sahip olması, hayat dışı sigorta alanında yabancı sermayenin önemli yatırımlarının bulunması, sağlık branşında kamunun halen önemli bir ağırlığının olması gibi unsurlar sağlık sigortacılığı pazarı bakımından geçerli olan unsurlar olarak değerlendirildiğinden, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki koşulun sağlandığına,
 - Tarafların aralarında imzaladıkları sözleşmelerle kurulacak işbirliğinin sınırlarını ve hak ve yükümlülüklerini belirledikleri, her iki şirketin de kendi faaliyetlerine, dolayısıyla pazarda yer almaya devam edecekleri, AKSİGORTA ürünleri için söz hakkının AKSİGORTA'da olduğu, ACIBADEM'in yalnızca ürünlerle ilgili hizmet

⁸ Bkz. 11.06.2016 tarih ve 16-16/269-120 sayılı Rekabet Kurulu kararı.

verdiği dikkate alındığından 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendindeki koşulun sağlandığına,

kanaat getirilmiş ve söz konusu işbirliğine bireysel muafiyet tanınmıştır.

(22) 2016 yılındaki *Aksigorta-Acıbadem* kararının ardından 2017 yılında ALLIANZ tarafından yapılan başvuruda, FİBA Emeklilik ve Hayat A.Ş. (FİBA) ile arasında akdedilen sağlık sigortası poliçelerinde FİBA'nın sigortalılarına sunulacak hizmetlerin yönetimine ilişkin operasyonel ve finansal süreçlerin ALLIANZ tarafından yürütülmesini sağlama amacını taşıyan sözleşmeye muafiyet tanınması talep edilmiştir⁹. Ayrıca, ALLIANZ çeşitli teşebbüsler ile imzalamak istediği ve Çerçeve Sözleşmeye dayalı iş modelinin toplu bir şekilde değerlendirmeye alınmasını talep etmiş, ancak bu şekilde bir toplu değerlendirmenin mümkün olmayacağına karar verilmiştir. Bununla birlikte, söz konusu işbirliği anlaşmaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmaları gerekçesiyle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet analizine tabi tutulmuştur. Bireysel muafiyet değerlendirmesinde özetle;

- Tarafların aralarında yaptıkları sözleşme neticesinde FİBA'nın pazara giriş yapmasının sağlanacağı, bu durumun müşterilerin seçeneklerini artıracacağı, yeni ürünlerin oluşturulmasının muhtemel olduğu, ölçek ekonomisinden dolayı maliyetlerin düşmesinin ve risk fiyatlamasının daha doğru şekilde yapılabilmesinin beklendiği dikkate alınarak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki koşulun sağlandığı,
- Artan verimin bir kısmının avantajlı fiyata sahip ürünler sunulması suretiyle tüketicilere yansıtılacağı, ALLIANZ'ın sektördeki tecrübesinin FİBA'ya avantaj sağlayacağı dikkate alınarak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki koşulun sağlandığı,
- FİBA'nın ilgili dönemde sağlık sigortası pazarında faaliyetinin olmadığı, belirli bir pazar gücü olsa da ALLIANZ'ın pazarda etkin birçok rakibinin olduğu dikkate alınarak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) bendindeki koşulun sağlandığı,
- Tarafların aralarında imzaladıkları sözleşme ile rekabete duyarlı olabilecek bilgi değişimlerinin işbirliğinden beklenen etkinlik kazanımlarını elde etmek için gerekli olanı aşan bir kısıtlamaya yol açmayacağı, sözleşme süresinin, beklenen faydalar ve etkinliklerin ortaya çıkması açısından makul olduğu dikkate alınarak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendindeki koşulun sağlandığı

sonucuna varılmıştır. Bu sebeple, söz konusu işbirliğine bireysel muafiyet verilmesine karar verilmiştir.

G.4. Bildirime Konu Çerçeve Sözleşme ve Reasürans Sözleşmesi

(23) Bildirim kapsamındaki sözleşme, BERKET ve ALLIANZ arasında sağlık sigortası poliçelerinde BERKET'in sigortalılarına sunulacak ürünlerin operasyonel ve finansal süreçlerinin ALLIANZ tarafından yürütülmesine ve sağlanmasına ilişkindir. Söz konusu sözleşme ile BERKET sağlık sigortası alanında mevcut ve potansiyel müşterilerine alternatifler sunma, sigortaya ulaşımında kolaylık sağlama, sağlık sigortası branşında maliyetlerini azaltma ve sağlık sigortası alanında bilgi birikimini artırmayı hedeflemektedir. ALLIANZ ise sağlık sigortası branşındaki bilgi birikimini genişletmeyi, ayrıca vereceği operasyonel hizmetler kapsamında kamu tarafından desteklenen tamamlayıcı sağlık sigortası ürünleri ve diğer ürünleri için sektörün gelişmesine katkı

⁹ Bkz. 28.11.2017 tarih ve 17-39/629-275 sayılı Karar.

sağlamayı ve mevcut ile potansiyel müşterilerinin daha iyi hizmet almasını sağlamayı hedeflemektedir. Taraflar arasında imzalanan Çerçeve Sözleşmenin bazı hükümlerine aşağıda yer verilmektedir.

- BEREKET ve ALLIANZ arasında gerçekleştirilmesi öngörülen işbirliğine ilişkin anlaşmanın 5.1.1. maddesi kapsamında (.....).
 - Anlaşmanın 5.1.2. maddesi kapsamında, (.....).
 - Anlaşmanın 5.1.5. maddesi kapsamında (.....).
 - Anlaşmanın 5.1.6. maddesi ise, (.....).
 - 5.1.9. madde kapsamında, (.....).
 - 5.1.11. madde, (.....).
 - 5.1.13. madde, (.....).
 - 5.2.3. madde, (.....).
 - 5.2.11. madde, (.....). Söz konusu maddeye ilişkin ALLIANZ'dan açıklama talep edilmiş ve maddede yer verilen "makul gerekçeler" ifadesiyle "iş etiğine riayet edilmemesi, yanlış sigorta uygulamaları gerçekleştirilmesi, ödeme koşullarına uyulmaması" gibi makul ve objektif kriterlerin kastedildiğini belirtilmiş olup, sayılan gerekçelerden yanlış sigorta uygulamalarının tespiti ve bildirimini "Yanlış Sigorta Uygulamalarının Tespiti, Bildirimi, Kaydı ve Bu Uygulamalarla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" gereği sigorta şirketlerinin yükümlülüğü olduğu ve bu halde anılan Yönetmelik hükümlerindeki kriterlerin esas alındığı eklenmiştir.
- (24) Bu noktada ayrıca ALLIANZ'ın FİBA¹⁰ ile gerçekleştirdiği benzer yöndeki sözleşme ile işbu dosya kapsamında değerlendirilen sözleşme arasında rekabet değerlendirmesi açısından önemli bir farklılık bulunmadığı belirtilmelidir.
- (25) Çerçeve sözleşmenin 5.2.14. maddesinde (.....). Reasürans, sigortacının riskin tamamını kendi üzerinde tutmayarak, bir kısmını ya da tamamını bir başka sigorta şirketine aktarması işlemi olarak tanımlanabilmektedir. (.....). Söz konusu Reasürans Anlaşmasının bazı hükümlerine aşağıda yer verilmektedir.
- 2. maddede nihai prim; (.....).
 - 5.1. maddeye göre (.....).
 - 6.1. maddede (.....).
 - 10.1. maddeye göre (.....).
 - 10.2. maddeye göre (.....)
 - 11.1. maddeye göre (.....).
 - 11.2. maddeye göre (.....).

G.5. Değerlendirme

G.5.1. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Açısından Değerlendirme

- (26) Mevcut ya da potansiyel rakipler arasında yapılan bir anlaşma Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz gereğince "yatay işbirliği anlaşması" olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, aynı pazarda faaliyet gösteren ALLIANZ ve

¹⁰ Bkz. 28.11.2017 tarih ve 17-39/629-275 sayılı karar.

BEREKET'in arasındaki sözleşme, tarafların sağlık sigortacılığı ürünlerinin sunumunda ALLİANZ'ın operasyonel ve finansal altyapısını kullanmasını konu edinmesi nedeniyle yatay işbirliği anlaşması olarak değerlendirilecektir.

- (27) Yukarıda yer verildiği üzere tarafların aralarında yaptıkları Çerçeve Sözleşme ve onun eki niteliğindeki Reasürans Anlaşması ile taraflar arasında yoğun bir işbirliği ve bilgi değişiminin meydana gelecek olması, bu unsurların maliyetlerde benzeşmeye yol açmasının mümkün olması, ayrıca tarafların pazarlama stratejilerini birlikte belirleyecek olmaları, bununla birlikte, BERKET'in ALLİANZ'ın alt yapısını kullanarak hizmet vermesi nedeniyle ALLİANZ'ın BERKET'in stratejik bilgilerine sahip olacağı hususları birlikte değerlendirilerek bildirim konusu anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu kanaatine varılmıştır.

G.5.2. 2008/3 sayılı Tebliğ Açısından Değerlendirme

- (28) Sözleşmeye taraf olan ALLİANZ ve BERKET, planlanan işbirliği ile koasürans, reasürans ve operasyonel hizmetlerin verilmesini kapsayan bir model üzerinde mutabakata varmıştır. Bu, ürünün başka bir firmada üretilip, operasyon hizmetinin satın alındığı, "Third Party Access" şeklinde bir model olup, ALLİANZ tarafından farklı teşebbüslere de uygulandığı anlaşılmaktadır. 2008/3 sayılı Tebliğ'de "– (1) 4054 sayılı Kanun'un 5 inci maddesi ve bu Tebliğ'de yer alan hükümler çerçevesinde; a) Sigorta sektöründeki teşebbüsler tarafından müştereken; 1) Belirli bir riskin geçmişte sigorta kapsamına alınmasının ortalama maliyetinin hesaplanması (hesaplamalar), 2) Sigorta işlemleri ile bağlantılı olarak, kapitalizasyon ve ölüm cetvelleri ile hastalık, kaza, sakatlık sıklıklarının gösteren tablolar hazırlanması (tablolar), 3) Bu hesaplama sonuçlarının ve tabloların teşebbüslere dağıtılması, b) Belirli bir risk veya risk kategorisinde, teşebbüslerle bağlantılı olmayan genel dışsal koşulların, gelecekteki tazminat taleplerinin sıklığı ve ölçeği veya farklı tipteki yatırımların kârlılığı üzerindeki muhtemel etkilerinin müştereken araştırılması (araştırmalar) ve bu araştırma sonuçlarının dağıtılması, c) Belirli risk kategorilerine yönelik olarak, müşterek teminat sağlamak amacıyla koasürans ve koreasürans grupları kurulması ve işletilmesi, ç) Yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından Türkiye'de geçerli olmak üzere belirlenen standartlara ilişkin düzenlemelerin uygulanabilirliği kısıtlanmamak kaydı ile güvenlik cihazlarına ilişkin olarak sigorta sektöründeki teşebbüsler tarafından müştereken; 1) Teknik şartnameler ve uygulama kurallarının, 2) Cihazların bu kurallara uygunluklarının değerlendirilmesi ve onaylanmasına ilişkin usullerin, 3) Cihazların montaj ve bakımına ilişkin teknik şartname ve uygulama kurallarının, 4) Cihazların montaj ve/veya bakımını yapan teşebbüslerin söz konusu kurallara uygunluklarının değerlendirilmesi ve onaylanmasına ilişkin usullerin belirlenmesi, tanıtımı ve dağıtımını amacıyla, sigorta sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler arasında yapılan rekabeti sınırlayıcı nitelikteki anlaşmalar, bu Tebliğde düzenlenen koşullara uymak kaydıyla, 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesindeki yasaklamadan 4054 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.(...)" denilerek söz konusu Tebliğ'in kapsamı belirtilmiştir. Bu açıdan başvuru konusu Çerçeve Sözleşmesi'nin ve ekinin 2008/3 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanması mümkün değildir.

G.5.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (29) Bildirime konu sözleşmelere bireysel muafiyet tanınabilmesi için 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir.

a) Malların Üretim veya Dağıtım ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (30) Bireysel muafiyet değerlendirmesinde aranan ilk olumlu koşulun sağlanıp sağlanmadığının tespiti ve hangi hallerin ekonomik yarar sağladığı somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmektedir. Genel olarak, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması hallerinde etkinlik kazanımının ortaya çıkacağı ve bu koşulun sağlanacağı kabul edilmektedir.
- (31) Taraflar arasında akdedilecek sözleşme ile ALLIANZ, global alandaki deneyimini BEREKET'e aktaracak ve böylece BEREKET'in farklı ürünler satmasına yardımcı olacaktır. Diğer yandan ALLIANZ ise BEREKET'in dağıtım kanalları sayesinde ürünlerini daha geniş müşteri grubuna ulaştıracaktır. Ayrıca BEREKET'in ALLIANZ'ın operasyonel ve finansal altyapısını kullanması BEREKET'in maliyetlerinin azalmasını sağlayacaktır. Bununla birlikte, söz konusu sözleşme ile yeni oluşturulacak ürüne odaklanılacak ve bu ürünle ilgili teknolojik ve kurumsal yatırımlar yapılarak tüketicilere sunulan hizmetin gelişmesi sağlanacaktır.
- (32) Sonuçları itibarıyla değerlendirildiğinde, taraflar arasında uygulanacak işbirliğinin, sunulan hizmetlerdeki etkinliği artıracığı ve bu yönüyle bildirim konu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması şartını karşıladığı kanaatine varılmaktadır.

b) Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (33) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın Kanun kapsamında muafiyet alabilmesi için Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde değinilen mal ve hizmet sunumunda gelişme, iyileşme veya ekonomik ve teknik gelişmelerden tüketicinin de faydalanması gerekmektedir. Tüketicie sağlanan faydanın ölçülmesi ve değerlendirilmesinde, fiyatlarda yaşanan düşüş, kalitede yaşanan artış, satış sonrası hizmetlerde artan etkinlik, ürün çeşitliliği, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşımı, mal arzında devamlılık gibi unsurlar dikkate alınmaktadır.
- (34) Bildirim Formunda, anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle BEREKET müşterilerinin ALLIANZ'ın gelişmiş teknolojik ve finansal alt yapıları sayesinde daha hızlı ve etkin bir hizmetten yararlanacağı belirtilmiştir. Ayrıca ölçek ekonomilerinin etkisiyle maliyetlerin düşmesi ve bunun da tüketicie yansıtılarak müşterilere daha uygun fiyatlı hizmet sunulması beklenmektedir. Bununla birlikte, sözleşme ile üretilecek yeni ürünün BEREKET'in dağıtım kanallarında da satılması, hizmet sunumunda sürekliliği ve hizmete ulaşılabilirliği artıracaktır. Sonuç olarak, söz konusu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ifade edilen tüketici faydası koşulunu karşıladığı kanaatine varılmaktadır.

c) İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (35) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi bağlamında ilgili pazarın önemli bir kısmında rekabetin ortadan kalkmaması şartının sağlanıp sağlanmadığının analizi, anlaşmanın niteliği ve kapsamı, taraflarının ve rakiplerin pazardaki konumları, pazarın ve işbirliğine konu ürünün özellikleri, giriş engelleri, pazarın doygunluk seviyesi, tüketici tercihlerinin ne ölçüde kısıtlandığı gibi unsurların değerlendirilmesini gerektirmektedir.

- (36) Tarafların hayat dışı sigortacılık ve sağlık sigortası alanında 2015-2017 döneminde sahip oldukları pazar paylarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1: Tarafların Hayat Dışı ve Sağlık Sigortası Alanındaki Pazar Payları (%)

Unvan	Branş	2015	2016	2017
ALLIANZ	Hayat dışı toplam	(.....)	(.....)	(.....)
	Sağlık sigortası	(.....)	(.....)	(.....)
BEREKET	Hayat dışı toplam	(.....)	(.....)	(.....)
	Sağlık sigortası	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (37) Tablo 1'deki bilgilere bakıldığında BERKET'in gerek hayat dışı sigortalardaki pazar payı gerekse sağlık sigortası özelinde pazar payının (.....) olduğu dikkat çekmektedir. Her ne kadar ALLIANZ'ın sağlık sigortası alanında %(.....) gibi (.....) bir pazar payına sahip olduğu görülse de (.....) gibi pazarda yüksek pazar payı ve bilinirliğe sahip rakipleri mevcuttur. Bununla birlikte, Kurulun *Acıbadem-Aksigorta* kararında da belirttiği üzere sağlık sigortası alanında kamunun önemli bir ağırlığı bulunmakta ve özel sağlık sigortaları nüfusun çok düşük bir kısmı tarafından tercih edilmektedir.
- (38) Bildirim Formunda belirtildiği üzere, BERKET ürünlerini kendi belirleyeceği hedef kitlesine kendi belirlediği fiyatlardan satacaktır. Bu noktada, BERKET ile ALLIANZ arasındaki rekabetin de devam edeceği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, BERKET'in düşük pazar payı, güçlü rakiplerin varlığı ve tarafların söz konusu uygulama sonrasında da rekabet etmeye devam edeceği göz önüne alındığında ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasının söz konusu olmayacağı dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki koşulun sağlandığı kanaatine ulaşılmıştır.

d) Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (39) Bir anlaşmanın bireysel muafiyet alabilmesi için gerekli son koşul, anlaşmanın ilk iki olumlu koşuldaki yararların elde edilmesi için rekabeti gerekenden fazla sınırlanmamasıdır. Bu koşul altındaki değerlendirmelerde genel olarak sözleşmenin rekabeti kısıtlayıcı hükümlerinin, sözleşmeden elde edilecek faydaların sağlanması için zorunlu olup olmadığı dikkate alınmaktadır.
- (40) Bu kapsamda başvuru konusu sözleşme değerlendirildiğinde; taraflar arasında gerçekleştirilecek işbirliği kapsamında meydana gelebilecek bilgi değişimlerinin söz konusu işbirliğinden beklenen etkinlik kazanımlarını elde etmek için gerekli olanı aşan bir kısıtlamaya yol açmayacağı değerlendirilmiştir. Ayrıca, bildirim formunda taraflar arasında akdedilecek sözleşmenin beş yıl olacağı belirtilmiş olup, sözleşmeden beklenen etkinliklerin ortaya çıkması açısından söz konusu sürenin makul olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte, sözleşmenin 5.2.11. maddesinde yer alan ve (.....), "Yanlış Sigorta Uygulamalarının Tespiti, Bildirimi, Kaydı ve Bu Uygulamalarla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" kapsamında belirlenen kriterleri esas aldığı ve yanlış uygulamaların önüne geçmek amacıyla sözleşmeye eklendiği anlaşılmış olup, söz konusu kısıtlamanın ölçülülük prensibine aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan şartın yerine getirildiği değerlendirilmektedir.
- (41) Tüm bu değerlendirmeler ışığında, ALLIANZ ile BERKET arasında akdedilecek Çerçeve Sözleşme ve Reasürans Sözleşmesine bireysel muafiyet tanınabileceği

kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

(42) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Allianz Sigorta A.Ş ile Bereket Sigorta A.Ş. arasında akdedilecek Çerçeve Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,
- Söz konusu Çerçeve Sözleşme ve ek sözleşmelerin 2008/3 sayılı Sigorta Sektörüne İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğı kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına,
- Bununla birlikte, Çerçeve Sözleşme ve ek sözleşmelere, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında yer verilen şartların tamamını sağlaması nedeniyle, bireysel muafiyet tanınmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.